

Паска Богдан Валерійович

Робочі дані:

Факультет історії, політології і міжнародних відносин, кафедра історії України і методики викладання історії, вул. Шевченка, 57, ауд. 601 (ГК), м. Івано-Франківськ, 76018.

Тел.: робочий – (0342) 59-60-06, мобільний – 0967192008; 0500807580 (Viber).

Електронна пошта: bohdan.paska@pnu.edu.ua

Науковий ступінь, вчене звання, посада:

Науковий ступінь – кандидат історичних наук (ДК № 044350 від 11 жовтня 2017 р.).

Тема: «Громадсько-політична і наукова діяльність Валентина Мороза».

Посада – старший викладач кафедри історії України і методики викладання історії.

Науково-педагогічний стаж роботи: 4 роки.

Навчання:

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2014 р., спеціальність – історія, кваліфікація – історик, викладач.

Дисципліни, які викладає:

- Історія України (бакалаврат – *Прикладна фізика та наноматеріали; Електроніка; Комп'ютерна інженерія; Математика; Прикладна математика; Філологія. Українська мова і література; Середня освіта (Українська мова і література); Філологія. Польська мова і література; Середня освіта (Польська мова і література); Філологія. Польська мова і література та англійська мова; Журналістика*);

- Історія України та української культури (бакалаврат – *Середня освіта (Фізика)*; *Середня освіта (Фізика і математика)*; *Фізика та астрономія*);
- Методика навчання суспільствознавчих предметів (бакалаврат – *Середня освіта (Історія)*);
- Таємні спецслужби на українських землях у ХХ ст. (бакалаврат – *Середня освіта (Історія)*);
- Методика роботи з історичними картами (бакалаврат – *Середня освіта (Історія)*);
- Український національно-визвольний рух у 1960–1980 х рр.: ідеологія, структура, постаті (бакалаврат – *Середня освіта (Історія)*);
- Шкільні олімпіади з історії і правознавства. МАН (бакалаврат – *Середня освіта (Історія)*);
- Методика навчання історичних і суспільствознавчих предметів у профільній школі (магістратура – *Середня освіта (Історія)*);
- Боротьба за українську державність у другій половині ХХ ст. у шкільному курсі історії (магістратура – *Середня освіта (Історія)*).

Коло наукових інтересів: український національний рух другої половини ХХ століття.

Основні наукові публікації:

Монографічні видання

1. Паска Б. Валентин Мороз: прапор українського дисидентства. Івано-Франківськ : Фоліант, 2018. 366 с.
2. Судовий процес Валентина Мороза: розсекречені матеріали / упор. Б. В. Паска. Брустури : Дискурсус, 2021. 704 с.

Навчально-методичні видання

3. Олімпіадні завдання з історії / упоряд. Т. Галицька-Дідух, В. Островський, Б. Паска. К. : Редакції газет гуманітарного циклу, 2014. 128 с.

Енциклопедичні статті

4. Західно-Українська Народна Республіка 1918–1923. Енциклопедія. Т. 1: А–Ж. Івано-Франківськ : Манускрипт-Львів, 2018. 688 с. (136 статей).
5. Західно-Українська Народна Республіка 1918–1923. Енциклопедія. Т. 2: З–О. Івано-Франківськ : Манускрипт-Львів, 2019. 831 с. (100 статей).
6. Західно-Українська Народна Республіка 1918–1923. Енциклопедія. Т. 3: П–С. Івано-Франківськ : Манускрипт-Львів, 2020. 576 с. (46 статей).
7. Західно-Українська Народна Республіка 1918–1923. Енциклопедія. Т. 4: Т–Я. Івано-Франківськ : Манускрипт-Львів, 2021. 688 с. (22 статті).

Наукові статті у фахових виданнях України, збірниках наукових праць, матеріалів конференцій

8. Паска Б. Ідеї українського націоналізму в есеїстиці дисидента Валентина Мороза. *Галичина. Всеукраїнський науковий і культурно-просвітній часопис*. 2013. Ч. 24. С. 346–351.
9. Паска Б. Постать дисидента Валентина Мороза у російському самвидавчому часописі «Хроника текущих событий». *Проблеми та перспективи наук в умовах глобалізації: матеріали ІХ Всеукраїнської наукової конференції*. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. С. 124–127.
10. Паска Б. Луцький осередок українського національного руху в середині 60-х років ХХ століття. *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. Вип. 44. Том 1. С. 255–263.
11. Паска Б. Основні віхи громадсько-політичної і публіцистичної діяльності Валентина Мороза в період незалежності України. *Вісник Прикарпатського університету. Історія*. 2015. Вип. 27. С. 124–131.
12. Paska B. The Figure of Dissident Valentyn Moroz in the Russian Selfpublishing Newspaper «Chronicle of Current Events». *Галичина. Науковий і культурно-просвітній часопис*. 2015. Ч. 27. С. 268–272.
13. Паска Б. Ідеї україноцентризму та націоналізму в публіцистиці Валентина Мороза кінця ХХ – початку ХХІ століть. *Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Рівненський державний гуманітарний університет. Збірник наукових праць*. Вип. 26. Рівне : О. Зень, 2015. С. 44–46.
14. Паска Б. Феномен міжнародних кампаній на захист українського дисидента Валентина Мороза (1970–1979 рр.). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія / За заг. ред. проф. І. С. Зуляка*. Тернопіль: Видавництво ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. Вип. 1. Ч. 4. С. 120–128.
15. Паска Б. Основні віхи дисидентської діяльності Валентина Мороза на Івано-Франківщині у 1964–1965 роках. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: Історія*. Чернівці : Чернівецький університет, 2016. № 1. С. 61–68.
16. Паска Б. Луцький судовий процес над Валентином Морозом та Дмитром Іващенко у 1965–1966 роках. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. К. : Видавництво Гілея, 2016. Вип. 104 (1). С. 54–59.
17. Паска Б. Протистояння дисидента Валентина Мороза із радянським режимом в умовах ув'язнення у мордовських таборах (1966–1967). *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. К. : Видавництво Гілея, 2016. Вип. 106 (3). С. 97–102.

- 18.Паска Б. Дисидентська діяльність українського історика Валентина Мороза у 1969– 1970 роках. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. К. : Видавництво Гілея, 2016. Вип. 107 (4). С. 106–113.
- 19.Паска Б. «Репортаж із заповідника імені Берії» Валентина Мороза як виклик радянській тоталітарній системі. *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. Вип. 45. С. 240–247.
- 20.Паска Б. Депортація українського політв'язня Валентина Мороза із СРСР у 1979 році в контексті американо-радянських відносин. *Вплив суспільних наук на процес розвитку суспільства: можливе та реальне: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 4–5 березня 2016 року)*. К. : ГО «Київська наукова суспільнознавча організація», 2016. С. 14–17.
- 21.Паска Б. Спроба розправи радянського режиму над українським дисидентом Валентином Морозом у 1968–1969 роках. *Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених «Сучасні тенденції у розвитку науки та освіти» (24 березня 2016 р.)*. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2016. С. 148–151.
- 22.Паска Б. Відносини Валентина Мороза із Соціал-національною партією України. *Соціальна політика в теорії і практиці українського націоналізму: історія і сьогодення. Матеріали VII всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 75-й річниці УПА. Івано-Франківськ, 19–20 травня 2017 р.* / Наук. ред. О. М. Сич. Івано-Франківськ : Лілея НВ, 2017. С. 187–196.
- 23.Паска Б. Боротьба дисидента Валентина Мороза з радянським режимом під час його другого ув'язнення (1970–1979). *Галичина. Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис*. 2017. Ч. 29–30. С. 155–165.
- 24.Паска Б. Івано-Франківський судовий процес над дисидентом Валентином Морозом. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: Історія*. Чернівці : Чернівецький університет, 2017. № 2. С. 39–47.
- 25.Паска Б. Громадська діяльність дисидента Валентина Мороза на Івано-Франківщині (1969–1970). *Покуття – колыска українського національного державотворення. Матеріали VII науково-краєзнавчої конференції (у рамках проведення IX обласного відкритого покутського фестивалю аматорського мистецтва «Покутські джерела»)*, м. Тисмениця, 14 вересня 2018 р. / за наук. ред. І. Федоришина та А. Королька. Тисмениця ; Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2018. С. 298–303.
- 26.Паска Б. Взаємини Вячеслава Чорновола та Валентина Мороза: від співпраці до конфронтації. *Чорноволівські читання. Візія майбутнього України: Матеріали III і IV наукових конференцій, присвячених 80-й*

- річниці з дня народження Вячеслава Чорновола (Київ, 24 грудня 2016, 24 грудня 2017 р.) / упоряд. В. Ф. Деревінського. Київ ; Тернопіль : Бескиди, 2018. С. 132–145.
27. Паска Б. Розправа радянського режиму над городенківською групою дисидентів. *Краєзнавець Прикарпаття*. 2018. № 32. С. 37–39.
28. Паска Б. Кампанія дискредитації дисидента Валентина Мороза з боку радянського режиму. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: Історія*. Чернівці : Чернівецький університет, 2018. № 2. С. 103–110.
29. Паска Б., Паска Т. Формування національно-культурної ідентичності дітей та молоді Надвірнянщини засобами музейної педагогіки. *Галичина. Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис*. 2018. Ч. 31. С. 185–193.
30. Паска Б. Городенківська група: сторінки історії дисидентського руху в Україні. *Історія в рідній школі*. 2019. № 1–2. С. 49–51.
31. Паска Б. Спроба використання радянським режимом каральної психіатрії проти Валентина Мороза. *Чорноволівські читання: Матеріали V Всеукраїнської наукової конференції (Івано-Франківськ, 15 березня 2019)* / упоряд. В. Ф. Деревінський. Івано-Франківськ : Симфонія-форте, 2019. С. 107–111.
32. Паска Б. «Програма укомуністів» в контексті реалізації секретної справи КДБ «Блок». *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: Історія*. Чернівці : Чернівецький університет, 2019. № 2. С. 42–47.
33. Паска Б. Дисидентська діяльність Опанаса Заливахи (1960–1970-ті рр.). *Галичина. Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис*. 2020. № 33. С. 149–158. DOI: <https://doi.org/10.15330/gal.33.149-158>.
34. Паска Б. Діяльність дисидента Опанаса Заливахи в ув'язненні. *Чорноволівські читання: Матеріали VI Всеукраїнської наукової конференції (Київ, 14 березня 2020)*. Київ : Бескиди, 2020. С. 96–100.
35. Паска Б. Компрометація як методи боротьби КДБ проти українських політв'язнів у середині 1970-х років. *Чорноволівські читання: Матеріали VII Всеукраїнського наукового форуму (Київ, 27 березня 2021)*. К. : Бескиди, 2021. С. 74–78.
36. Paska B. Arrests of Ukrainian Intellectuals in 1965 in Ivano-Frankivsk Region. *Galicia. Scientific, Cultural and Educative Local Lore Periodical*. 2021. № 34. P. 68–76. DOI: <https://doi.org/10.15330/gal.34.68-76>
37. Паска Б. Українська соборність у діяльності дисидента Валентина Мороза (1960–1970-ті рр.). *Соборність як фундаментальна складова ідеології українського націоналізму. Матеріали IX всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю. Івано-Франківськ, 16–17 квітня*

- 2021 р. / Наук. ред. О. М. Сич. Івано-Франківськ: Лілея НВ, 2021. С. 109–114.
38. Паска Б. Дисиденти Івано-Франківщини на сторінках самвидавного часопису «Український вісник» (1970–1972 рр.). *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича* : Історія. Чернівці : Чернівецький університет, 2021. № 2. С. 124–133. DOI: <https://doi.org/10.31861/hj2021.54.124-133>.
39. Паска Б. Січневий погром українського дисидентського руху 1972 р.: до питання про хронологію і масштаби. *Актуальні питання гуманітарних наук* : Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2022. Вип. 52. Т. 3. С. 14–20. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/52-3-2>.
40. Паска Б. Підслухана розмова: стенограма бесіди між двома політв'язнями у київському слідчому ізоляторі КДБ. *Галичина. Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис*. 2022. Ч. 35. С. 179–192.
41. Паска Б. Вшанування пам'яті учасників Української революції 1917–1921 рр. як складова національного руху 1960–1970-х рр. *Актуальні питання гуманітарних наук* : Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2022. Вип. 53. Т. 2. С. 11–15. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/53-2-2>.
42. Паска Б. Новорічні колядування як складова боротьби українських дисидентів за розвиток національної культури (1960-ті – 70-ті рр.). *Актуальні питання гуманітарних наук* : Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2022. Вип. 54. Т. 2. С. 10–16. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/54-2-2>.
43. Паска Б. Оперативно-технічні засоби КДБ у боротьбі проти українського національного руху в 1970-х рр. *Актуальні питання гуманітарних наук* : Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2022. Вип. 55. Т. 2. С. 10–16. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-2-2>.
44. Паска Б. Таємні агенти КДБ у боротьбі проти українського національного руху в 1970-х рр. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія : Історичні науки*. 2022. Т. 33 (72). № 4. С. 101–106.
45. Паска Б. Боротьба педагога Володимира Андрушка (1929–2012) проти радянського окупаційного режиму. *Актуальні питання гуманітарних наук* : Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана

Франка. 2022. Вип. 56. Т. 2. С. 17–23. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-2-3>.

46. Паска Б. Приватна профілактика як метод боротьби КДБ проти українських дисидентів у 1970-х рр. *Актуальні питання гуманітарних наук : Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2022. Вип. 58. Т. 2. С. 20–26. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/58-2-3>.
47. Паска Б. Краєзнавчі екскурсії територією Івано-Франківщини як засіб формування і розширення знань про український дисидентський рух. *Історико-краєзнавча діяльність у закладах освіти: проблеми і перспективи. Збірник тез доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 22 квітня 2021 р.* / За наук. ред. М. Ю. Косила і А. З. Королько. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2022. С. 45–49.
48. Paska B. The KGB measures against the editorial board of the restored self-published magazine “Ukrainskyi Visnyk” under the Ukrainian SSR Council of Ministers (the mid – second half of the 1970s). *East European Historical Bulletin – Skhidnoievropeiskyi istorychnyi visnyk*. 2022. Issue 25. P. 200–212. DOI: <https://doi.org/10.24919/2519-058X.25.269579>.
49. Паска Б. Особливості використання історичних карт на уроках інтегрованого курсу «Історія України. Всесвітня історія» у старшій школі. *Scientific and pedagogical internship «The trajectory of professional education in the field of political, historical, philosophical, and sociological sciences» : Internship proceedings, June 27 – August 7, 2022, Wloclawek, Republic of Poland*. 2022. P. 34–40.
50. Паска Б. Середовище українського шістдесятницького правозахисту в 1973–1976 рр. (за матеріалами доповідних записок КДБ). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2023. Т. 34 (73). № 1. С. 134–141. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5984/2023/1.19>.
51. Паска Б. Заходи КДБ при Раді Міністрів УРСР щодо припинення протестної активності українських дисидентів-політв’язнів у 1970-х рр. *Сторінки історії: збірник наукових праць*. Вип. 55. К., 2023. С. 224–239. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5244.55.2022.269758>.